

Et sicut dicit Pro. xij. Erte impios: et non erunt. s. ampli? im-
pji: manebunt tñ ad pictatē cōuersi. Et hereditabūt rē. Act.
j. dixit iesus discipulis suis: Eritis mihi testes in hierlm et in
omni iudea et samaria et vsq; ad vltimū terre: qz fidē xpi primo
pdicauerūt in hierlm: et postea in alijs partib; circūquaq; sub
mittentes colla gentiū iugo fidei: et fm hoc dicunt hic aliqui
hereditare terras diuersas ad quas iuerūt: et exprimunt speci-
aliter aliq; terre ppinque hierlm et iudee: vt mōs esau: terra
philistinm: samaria et galaad: et sarepta sidonior: et p ista loca
intelligūt oia alia ad q; deuota est p aplos fides catholica.
Sciēdū tñ q; vbi trāstatio nostra habet: vsq; ad sareptā. In
hebreo hñ: vsq; seraphath. i. vsq; in frāciā. vt dicit Ba. Sa. et
fm hoc exponit qd dicitur hic: Et trāsmigratio exercit; hui; .i. col-
lectionis fidelium in iudea existētū: q; erāt exercit; fortis q; dia-
bolū et psecutionē infidelium: quoz aliq; trāsmigrauerūt p va-
ria loca infidelium: q; hic chananei noianē. pcedētes vsq; in frā-
ciam. s. sanct; Saminian;: q; fuit de. lxxij. discipulis vn;: et cō-
uertit ad fidē ciuitatē Senonēlem: q; tūc erat metropolis i to-
ta frācia: et ciuitas aurea vocabat;: et post ciuitatis cōuersionē
eā dño dedicauit: faciēs cruces in muro ciuitatis euz pollice:
cut cedebar lapis sicut cera mollis: et adhuc apparent in pluri-
bus locis sicut ego vidi q; hec scripsi. et socij sancti Saminiani
alias ciuitates frācie plures ad fidē xpi cōuerterūt: vt ex act;
eoz hñ: Et trāsmigratio hierlm q; i bosphoro ē. In hebreo hñ:
In cepharad. i. i hispania: vt dicit Ba. Sa. qd fuit isletū p ia
cobū aplm et ei; discipulos ibi fidē xpi primū pdicātes: et col-
la gētū subiugātes. iō subdit: Possidebit ciuitates austri: lz
enī hispania respectu hierlm sit i pte occidentali: tñ respectu frā-
cie de qua fecerat mētionē imediate mag; ē ad austrū. Et ascē-
dēt saluatores. i. Petr; et Paulus q; dicūt saluatores ptiēti
patiūt: eo q; sūt picipui apli. In mōtē sion. i. i ecclesiā q; mons
sion dicit;: Esa. q. et Heb. xij. vt ibidē dicit;: iudicare mōtē
Esau. i. romā: vt dicit Ba. Sa. qz apparētes cōstātino t eū ar-
gūtes de psecutiōe xpianoz induperūt eū ad defensionē xpia-
noz et edificationē eccliarū p romanū imperiū. Et erit dño re-
gnū: qz romā caput mūdi dimisit vicario xpi trāserēs sedē im-
perij cōstātinopolim. Aliter etiā pōt exponi de tpe futuri iudi-
cij: cū dicit;: Et ascēdēt saluatores. i. apli q; erūt iudicis assessores
ad pfectā salutē electoz tūc habēdā. In mōtē sio: qz circa illū
locū erit finale iudiciū. vt dicit; ē. s. Jobel. iij. iudicare mōtē
esau. i. q; dēnare supbiā infidelium: q; noie edom vl; esau designāt
vt dicit; ē. s. Et erit dño regnū. qz tūc oia pfecte subijciēt dño
nro iesu xpo: cui ē honor et gloria in secula seculozū. Amen.

Moraliter. In Aliso abdie: que saliter Ca. I
ppter tria. s. pppter psumptionē de sua fortitudine specialiter
quātū ad sitū terre: et pppter psumptionē de magnitudine sue
sapientie ibi: hñ: Nō est prudētia. et pppter odiū fraternum
ibi: m; pppter interfectionē. Dystis vero p edom signi-
ficat; ois psumēs de sua fortitudine sūt psumēs de sua sapien-

ria seculari: et sūt pseuerās i odio fraternali qd est fatūm et in-
quū. nā in morte deficit corporalis fortitudo in tñ q; moies
non potest se defendere de musca. similiter sapientia: quia si-
cut dicit Aug; in sermone de innocētibus: Hac animadu-
sione pcutit; peccator vt moriens obliuiscat; sui qui dum viue-
ret oblitus est dei. similiter odiū fraternū multū nocet mori-
enti: quia pppter hoc pauci valde cōpariunt; sibi. Et sic patet
destructio psumētis maligni. hñ: Et in monte sion erit sal-
uatio. Istud vsq; ad finē capituli litteraliter exposuit de adu-
tu christi pppter quod de alia expositione ptransco sicut in si-
ne amos ppbete dicitur est. In ca. j. Abdie: vbi di-
cit; in postilla. Et ideo potest ista ps exponi de tēpore christi.

Additio. Per idumeam de qua principaliter in p-
phetia Abdie agit; fm hebreos intelligi-
tur romanū imperiū: pnt in glosa nostra in hoc loco habet;:
vbi sic dicit;: Nec omnia iudei de tempore antichristi inter-
tantur: quem pro christo recipient;: et quicquid contra idume-
am dicitur ipsi de romano implo somniant; dicitur: hec in glo-
sa. Circa quod notandū q; per romanū imperiū intelligūt;
cōiter romanā ecclesiā quā dicit; destruiendā per messiam ab-
eis inaniter spectatum: quā quidem ecclesiam romanam ase-
runt pfigurātā fuisse p quartam bestiam visam a Danie-
vij. ca. quā ppbetat; destruiendam per quintum regnū inco-
ruptibile a deo suscitandum qd falsum est et erroneum pte
in additione super Danielem ca. supradicto fuit sufficienter
ostensum. Similiter q; asserunt p idumeā intelligi ecclesiam
christianā seu romanā iprobātū fuit plene supra Esa. xxxij.
In additione vbi ostensum fuit q; in illo loco: sicut in quibus-
dam alijs sacre scripture verificatur de eis illud Ps. Glad-
us eorum intrer in corde ipsorum. Attente enim si cōsideren-
tur scripture idumea in illo ca. et in alijs similibus significat
ad litteram synagogam iudeoz: et Apo. ij. synagoga sa-
thane dicit; que per negationem et occisionē christi: et persecu-
tionē membrorum eius facta est vere ecclesie dei inimica eo-
modo quo idumea ab Esau descendens fm carnem semp fu-
it aduersarij hierusalem materiali. Ista autem cōsideratio
plene ostenditur in additionibus pibatis. s. Esa. xxxij. et
Dan. vij. vnde quod in hoc ca. continetur de idumea pfer-
tim ab illo loco: Et in monte sion rē. intelligendum est de i-
nagoga iudeoz: et quod dicit; de sion ioseph et iacob: in-
telligendum est de ecclesia et populo christiano: et ideo cōdu-
dit in fine: Et erit domino regnum: quia idumea p dicit; sepa-
rata a cōsortio fidelium post passionē: legit; Dan. vlti. Data
est mihi omnis potestas in celo et in terra. Itz quod dicitur
hic circa finem: Et trāsmigratio hierusalē que est in bospho-
ro. s. in hispania: possidebit; ciuitates austri impletur; fuit quā-
do hispani ante ortū nephande secte machometi possederunt
multas ciuitates in aphrica vt in chronice habet;: Aphri-
ca aut; est in parte australi terre habitabilis.

Explicit expositio Nicolai de lyra sup Abdia; ppbetā.

Nico. de lyra

Incipit expositio primi p-
logi in Jonā ppbetā p frēz Britonē.

Incipit expositio primi p-
logi in Jonā ppbetā p frēz Britonē.
Anctū Jonā rē. Iste plo-
gus diuidit; in quib; par-
ticulas. In prima ppbe-
te psona notificatur ibi:
Sanctū Jonā rē. In secu-
da subdit; causa cur ad ppbetandum
mittit; ibi: In cōdemnationē autē is-
rael. In tertia tempus ppbetationis
exprimit; ibi: Tēporib; quoq; htero-
boā. In quarta quedam eū a ppbetā
do retrahentia innuunt; ibi: Is cum
pphetia illumināte. In qnta cōpa-
rat; heliseo: et causa fuge mōstrat; ibi:
Hoc illi acciderat rē. Itē i prima par-
te notificat; psona ppbete p tria. pri-
mo p declarationē originis. scdo per
euentū suscitationis. ibi: Quē helias.
Tertio p rōnē agnominatiōis. ibi:
Ob hanc causam dicit; itaq;: Sanctū
ionā. Hic querit; quare dicit; sanctus
plusq; ceteri ppbete qui oēs facti su-
erūt. Respōsio: ne videat; dānatus:
qm. j. videt; mandato dñi repugnasse
et de

Incipit prologus sancti hie-
ronymi in Jonam ppbetam.

Incipit prologus sancti hie-
ronymi in Jonam ppbetam.
Anctū ionā hebrei
affirmāt filiū fuisse
mulieris vidue sare-
ptane: quē helias p-
pheta mortuū suscitauit matre
postea dicēte ad eū: Nūc cogno-
ui qz vir dei es tu: et verbū dei
in ore tuo veritas est. Ob hanc
cām etiā ipm puerū sic vocatū
amathi. Amathi ei i nostra lin-
gua veritatē sonat. Et ex eo q;
vex helias locut; ē ille q; suscita-
tus est: filius dicit; esse veritatē.
Ideo d; veritate colūba nascit;:
qz ionas colūba sonat. In cōdē

Nico. de lyra

et de misericordia dñi i nimitas cōtri-
status fuisse. b. Dullertis vidue. iij.
Reg. xvij. d; de helia: Apparuit ei mu-
lier vidua colligens ligna rē. c. Sa-
reptane a sarepta ciuitate: q; sita erat i-
ter tyrū et sidonē. De resurrectione fu-
lij isti; vidue dicit; iij. Reg. xvij. d;. Et
audiuit domin; vocē helie et reuertit;
anima pueri intra eū et reuixit.
d. Nūc. in isto miraculo. Cognoui rē.
e. Ob hanc causam. Hic notificat; p
agnominatiōnē: et primo ipsa agnomi-
natio ponit;: Secūdo ipsius congruen-
tia subinngit; ibi: Et ex eo q; verus rē.
Dicit; igit;: Ob hanc causam. s. qz mul-
ler dixerat helie. iij. Reg. xvij. b. Nūc
in isto cognoui qz vir dei es tu: et p-
dicit; in ore tuo verū est. Dicit;: f. Is-
sum puerū. i. ionā. g. Vocatū ama-
thi. rē. Ista satis plana est. b. In con-
demnationē aut; isrl. Hic subdit; cā cur
ad ppbetā dñi mittit; s. impentētia isrl;
penitentib; nimitis. Jone. iij. Eredi-
derūt viri nimitate dño et pdicauerunt
te iunium: et vestiti sunt saccis a maiore
vsq; ad minore: et b; ē qd dicit; hic.
q. nūc.

Expositio prologi

a Ninive a gēte peni. rē. sicut dicit hiero. i libro de locis: Ninive est vrb̄s assyrioz: quā edificavit assur egrediēs de terra sennar. rē de ista loquit̄ hic. Est autē rē alia vsq; hodie ciuitas iudeoz nomine ninive i angulo arabie quā nūc corrupte ninuen vocant. **b** Tempozib; quippe hiero. de quo dicitur. iij. Reg. xiiij. Regnavit hiero. boam filius ioas regis israel in samaria quadraginta et vno anno. rē sequitur: Ipse restituit terminos israel ab introitu emath vsq; ad mare solitudinis iuxta sermonē dñi dei israel quez locutus est per seruū suū Jonam filiū amathi: rē hoc patet q̄ multū senex erat quando hec facta sunt.

c Is cum prophetia illuminante. Dic ponuntur quedam que eum retrahēbāt ne predicaret ninivitis: que tamen retrahere non debebant. Duo autem retrahēbant eum. Primum ē q̄ cum preuideret ninivitas per penitentiam reuersuros: nolebat eis predicare ne falsum predicasse postea videretur: et hoc est quod dicitur hic: Is cum prophetia illuminante rē. Secundū erat q̄ sententiam contra ninivitas prolataz reuocari nolebat: ipaz tñ reuocandam preuidebat. et hoc est quod dicitur hic: Nam sicut deus ad abraam rē. sed in vtroq; errabat qd̄ notatur cum dicitur: Diuine dispensationis ignarus qui salu rē. Dicit igitur: Is cū pphetia illuminante rē. Contra super illud Esa. xxxv. Disponde domui tue. dicit glo. Legeat Jonas in eodē libro q̄ ninivitarū nequicia fz hoc quod agebāt die quadagesimo cōplēda erat. rē ita ciuitas eoz destrūenda: fz illud nō legerat q̄ p sui cōmīnationē acturi essent penitentia: rē ita misericordiā psecuturi. Preterea. j. dicitur: Diuine dispensationis ignarus. Respondeo: Aliqui dicunt q̄ legerat in speculo eternitatis eorum conuersionē. sicut hic dicitur: rē eēt miser cordiam consecuturi: sed modū cōuersionis nō legerat. fz per suam cōmīnationem deberent conuerti: sed p hoc nō posset responderi ad secūdū. Propter hoc dicendū q̄ ablatius absolutus nō impozitat hic causalitatem: sed concomitantia. vt sit sensus: dum illuminaretur prophetia ad videndum subuersionez corporalē: supple vidit spiritualem conuersionē: nō spiritu ppheticō: sed credulitate quadā: fm hoc exponit littera sic: Is id est Jonas. Cū prophetia illuminante ad denūciandum interitum ciuitatis: id est cum illuminante luce cognitionis ppheticę: q̄ deberet denunciare interitum ciuitatis.

d Videret. i. crederet. e Peccatores ciuitat; ninive dei misericordiam consecuturos. quia sciuit de euz misericordem: An de Jone. iij. Scio qz tu de? clemēs rē misericors es: patiens rē multe miserationis: rē ignoscēs sup malicia. f Ire nolebat. ergo inobediēs erat: ergo peccabat. Responso: dicit aliq; sic est. vnde post modum grauit̄ punitus ē rē penituit rē pfectus est peccatū suū: Jone. j. Scio quoniam propter me hec tempestas grādis est sup vos. vel potest dici q̄ nō erat recusatio precepti: sed excusatio: sicut Moyses excusat se Exo. iij. dicens: Obsecro dominē nō sum eloquēs rē. g Nam sicut de? Dic tangit secundū ppter qd̄ nolebat eis p̄dicare: sed fm hoc videtur inuidus fuisse. Rēdeo: nō dicit volebat nō reuocari sed nolebat reuocari: ita q̄ nec hoc nec ei? oppositū volebat fz fz hoc nulla esset ratio. Prop̄ hoc potest dici q̄ nō sequit̄: fz volebat q̄ nō dimitteret q̄ inuidus esset vel iniquus: quia h̄ volebat: nō qz de malo eoz gaudebat: sed qz de malo populi sui dolebat. sciebat enim eozū conuersionē in cōdēnationē fore iudeozū: vnde Glosa: Huerat ppheta reuelante spiritu q̄ penitentia gentiū ruina esset iudeozū. rē ideo amator patrie nō tā inuidet ninive q̄ cupit pplm suū nō perire. inde etiā q̄ si vidisset in spe

disset in speculo eozū cōuersionē: teneretur p̄formare voluntatem suā voluntati diuine. Sed adhuc ex verbo Glosa. Reuelante spiritu rē. videt q̄ eoz cōuersionez viderat reuelatione pphetica. Respondeo q̄ nequaquā: fz h̄ solū q̄ eozū penitentia si cōtingeret iudeozū ruina esset. h Locutus est. Gen. xvij.

i Diuine dispensationis ignarus. Dic ostendit q̄ in duob; errabat. fz ppter ignorantiā duoz. Primum qz deū ignorabat magis diligere salutē q̄ mortē: Ecce. xvij. G. Nolo mortē morientis: fz vt puerat et viuat. Secūdo: qz ignorabat ei? p̄sentia rē potētia eē vniuersalē. ibi: Ideo a p̄spectu dei. Primum ergo ostendit ignorantiā. Secūdo modus ignorandi ostendit. ibi: Hoc illi acciderat. Dicit igitur: Diuine dispensationis ignarus. Sed cōtra: dicitur est supra qz hoc sciebat quadā p̄sumptione: ppter hoc recusabat p̄dicare. Respondeo: Ignarus per illuminationē ppheticę: rē hoc probat scda pars que sequitur: k Hoc illi acciderat rē. In qua ostēditur q̄ loquit̄ de ignorantia que est per carentiam spūs pphetalis. Helisens enī sciebat illā mulierē de qua agitur. iij. Reg. iij. esse in amaritudine anime per signa q̄ videbat et nesciebat spiritu ppheticō. rē similiter hic sciebat deum p̄stititū indulgentiam habens signum qd̄ ad predicandū mittebatur: sed nesciebat pphetica illuminationē. Precedentes obiectiones satis possem; euadere tēperando expositionem litterę: vt dicatur: Ire nolebat: id est q̄si nolens ire erat. et similiter: Reuocari nolebat. i. quasi nolens q̄ reuocaretur. et similiter: Diuine dispensationis ignarus. i. quasi diuinam ignoraret dispensationē. rē omnia tūc respiciūt signa exteriora: fm que iudicam; j. Reg. xvij. B. Homo videt ea que patent dominus autē intuetur eoz. Et istam expositionem videtur velle littera sequens: scilicet quasi humanum aliquid passus rē. l Ideo a conspectu domini. fm primam expositionem hic notatur secundā ignorantia que fuit specialiter causa fuge. Et nota q̄ bene dicitur humanum aliquid passus. talis enim error inerat ei a natura corrupta vt crederet q̄ quia exibat terram in qua deus locubatur: a precepto absolueret. Dicit enim Augustinus: Approbare

falsa pro veris vel econuerso non est natura hominis instituta: sed pena damnati. Et nota q̄ dicitur q̄ Jonas postq̄z predicauit ninivitis confusus fuit verecundia. latēter ingressus est terrā suam: et assumpta matre latenter egressus annis septem exulauit: nolens redire p̄c verecundia: tandem mortua matre redijt.

Incipit expositio secūdi prologi in Jonam eiusdem fratris Uilhelmi Brittonis.

Ionas colūbarē. In hoc scdo plogo p̄cedit hoc modo. Primum enī notificat p̄sona pphete. Secūdo ostēdit series siue historia ppheticę. ibi: Ad gentiū p̄coniū. tertio determinat locū sepulture pphete. ibi: Cuius sepulchrū. Itē in p̄ma pte notificat a trib;: A nois it̄p̄tatione. cū dicitur: Jonas colū. rē. A cognatione. cū dicitur: Fili; Amathi: a loco vñ erat. cū dicitur: Qui fuit de Beth. Quid autē significet geth exprimit hiero. dicens i originali: Beth in secundo sephozū miliario que hodie appellatur diocefarea euntibus tiberiadem haud grandis est viculus vbi rē sepulchrū ei? ostēdit: quāq; aliq; iuxta diapolim. i. lyddā rē eū natū rē dicitū velint nō itelligēs h̄ qd̄ addit: Ophyr. ad destructionez aliarū vrbū geth p̄tinere: q̄ iuxta cleuchropolim siue diapolim hodie demōstrant. Itē in secūda parte in qua tangit series siue historia ppheticę primo tangitur mis

† 4. Re. 14. f

† Gen. 18. e

† Jone. 1. a

† 3cc. 33. e

† 4. Re. 4. c

† Ps. 33.

Nico de lya